

LOVČEN BANKA^{AD}

JAVNO OBJELODANJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA

O POSLOVANJU BANKE ZA 2014. GODINU

Novembar, 2015.godine

SADRŽAJ

Sadržaj

UVOD.....	3
1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	3
2. STRATEGIJA I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA	4
2.1. Sistem upravljanja rizicima.....	4
2.2. Strategija i politike upravljanja pojedinim vrstama rizika	5
3. KONSOLIDACIJA	8
4. SOPSTVENA SREDSTVA.....	8
5. PODACI I INFORMACIJE O POTREBNOM KAPITALU I PROCJENI ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA	11
6. PODACI I INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU	13
7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA PRIMJENU STANDARDIZOVANOG PRISTUPA ZA PONDERISANJE IZLOŽENOSTI	18
8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE.....	26
9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZBOR METODA KOJI SE KORISTI ZA IZRAČUNAVANJE POTREBNOG KAPITALA ZA OPERATIVNI RIZIK.....	26
10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA TRAJNA ULAGANJA U KAPITAL DRUGIH PRAVNIH LICA	30
11. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOST RIZIKU KAMATNE STOPE KOJE NE PROIZILAZE IZ TRGOVAČKIH AKTIVNOSTI BANKE.....	30
12. SEKJURITIZACIJA	30
13. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA UBLAŽAVANJE KREDITNOG RIZIKA.....	30

UVOD

U skladu sa članom 104 Zakona o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08, 44/10 i 40/11) i Odlukom Centralne

Banke Crne Gore o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka („Sl. list Crne Gore“, br.02/12 od 11.01.2012), Lovćen banka AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2014. godine.

Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka propisuje koje kvalitativne i kvantitativne podatke o finansijskom stanju i poslovanju banke su banke u obavezi da objave a koje se odnose na:

- finansijske iskaze
- strategije i politike upravljanja rizicima
- konsolidaciju banke
- sopstvena sredstva banke
- potrebni kapital i procjenu adekvatnosti internog kapitala
- kreditni rizik
- standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti
- rizik druge ugovorne strane
- operativni rizik
- trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica
- izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige
- sekjuritizaciju
- tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Ovaj dokument ne sadrži zaštićene i povjerljive informacije čije bi javno objelodanjivanje ugrozilo konkurentsku poziciju banke, kao i informacije koje se odnose na lica koja stupaju u ugovorne odnose sa bankom čija je povjerljivost obavezujuća za banku.

Izveštaj se javno objavljuje na internet stranici Banke.

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Finansijske iskaze Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski iskazi za godinu završenu 31.12.2014. i Izveštaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.lovcenbanka.me/>.

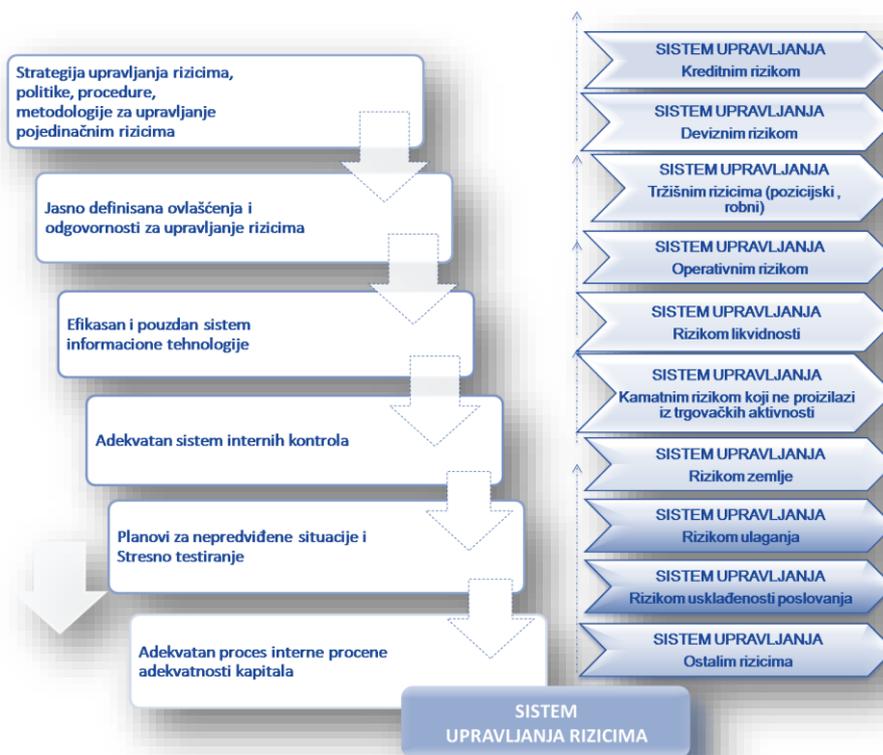
2. STRATEGIJA I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA

2.1. Sistem upravljanja rizicima

Strateška orijentacija upravljanja rizicima u Banci definisana je optimizacijom odnosa prinosa i rizika u pogledu očekivanih i neočekivanih gubitaka u poslovanju kao i održavanje adekvatnog nivoa kapitala u odnosu na rizični profil Banke.

Pri tome, Banka u kontinuitetu, na dnevnoj osnovi, upravlja svim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. U tom smislu, polazeći od veličine Banke, složenosti proizvoda i usluga u svom poslovanju i averznosti prema riziku, Banka je razvila odgovarajući sistem za upravljanje rizicima. Banka će dalje razvijati sistem upravljanja rizicima inkorporirajući koncept Interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) kako bi se poboljšala veza između rizičnog profila Banke, upravljanja rizicima i kapitala Banke.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata:

Sektor upravljanja rizicima je organizovan na način da se efikasno upravlja svim materijalno značajnim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pri čemu je fokus stavljen na upravljanje kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, tržišnim rizicima i operativnim rizikom. U tom smislu i zaposleni u Sektoru upravljanja rizicima su organizovani uvažavajući potrebu specijalizacije za potrebe praćenja pomenutih rizika.

2.2. Strategija i politike upravljanja pojedinim vrstama rizika

Banka je kroz strategije i politike upravljanja rizicima uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, obezbjeđujući tako usklađenost rizičnog profila Banke sa prihvatljivim nivoom rizika, odnosno sklonošću Banke ka rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima uz istovremeno optimiziranje preuzetih rizika radi ostvarenja svih poslovnih planova Banke.

Banka je usvojila interna akta kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima a koja čine: Strategija upravljanja rizicima, politike i procedure upravljanja pojedinačnim rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, uputstva, i ostali interni akti. Strategije i politike banke su bliže definisane operativnim procedurama sa jasno definisanim dužnostima i odgovornim licima.

Banka je identifikovala i definisala ključne rizike kojima je izložena u svom poslovanju.

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema Banci. Kreditni rizik se može pojaviti u aktivnostima koje nijesu samo kreditne aktivnosti Banke, kao što su trgovačke aktivnosti ili agencijski poslovi ukoliko nije apsolutno jasno da ne postoji nikakav rizik za Banku od neispunjenja ugovornih obaveza u kojima je Banka plasirala novčana i druga sredstva. Identifikacija kreditnog rizika treba da prepozna sve one situacije u kojima Banka ulazi u odnos sa klijentom, a koji za nju mogu proizvesti gubitak ukoliko klijent ne izmiruje svoje ugovorene obaveze na vrijeme.

Kreditni rizik obuhvata:

- **Rezidualni rizik** - rizik da tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje nedovoljno utiče na umanjeње svih rizika kojima je Banka izložena..
- **Rizik smanjenja vrijednosti potraživanja** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrijednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog povjerioca prema dužniku.
- **Rizik izmirenja/ispоруke** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke.
- **Rizik druge ugovorne strane** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji prije konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije.
- **Kreditno devizni rizik** predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpjeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled

negativnog uticaja promene kursa eura na finansijsko stanje dužnika prema kome postoji izloženost Banke u drugoj valuti.

- **Environmentalni rizik** (rizik zaštite životne i društvene sredine) je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital i reputaciju Banke usled događaja koji ima ili je verovatno da će imati negativan materijalni uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbjednost ili zajednicu u celini.

Tržišni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu Banke, uzrokovana promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursevima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizicima povezanim sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu. U tržišne rizike ubrajamo naročito:

- **Devizni rizik** - rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promjene deviznog kursa za stavke koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.
- **Pozicijski rizici** (cjenovni rizik i rizik kamatne stope) - rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka usled kretanja cijena dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti na tržištu u knjizi trgovanja.
- **Robni rizik** predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu gubitaka usled kretanje cijena roba na tržištu.
- **Rizik opcija** predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu gubitaka usled kretanje cijena opcija na tržištu.
- **Tržišni rizici koji su povezani sa kreditnim rizikom** – rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke.

Banka nije izložena riziku opcija i robnom riziku.

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Operativni rizik uključuje pravni rizik.

Pravni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupka u vezi sa poslovanjem banke (radni odnosi, obligacioni odnosi itd)

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoću da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi itd.

Rizik kamatnih stopa koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke je rizik nastanka gubitka u poslovanju banke usljed promjena kamatnih stopa za stavke bilansa i vanbilansa koje nijesu namijenjene za trgovinu.

Rizik ulaganja je rizik koji proizilazi iz ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva.

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika. Rizik zemlje obuhvata:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, a koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Rizik usklađenosti poslovanja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tijela i od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Reputacioni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka povjerenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

Strateški rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usled nepostojanja odgovarajuće poslovne politike i strategije, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promjena u okruženju u kojem Banke posluju ili izostanka adekvatnih reakcija Banke na te promjene.

Banka prema vrsti, obimu i složenosti svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje, kao i rizičnom profilu identifikuje rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Identifikacija rizika ima za cilj zaštitu kapitala Banke i obezbjeđenje dovoljnog iznosa kapitala za pokriće izmjerenih rizika.

3. KONSOLIDACIJA

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji Crne Gore ("Sl. List RCG" br. 69/05 od 18.05.2005, "Sl. List RCG"

br. 80/08 od 26.12.2008, 32/11 od 01.07.2011) članom 3b definisano je da:

1) Pravna lica koja imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) dužna su da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju konsolidovane finansijske izvještaje, u skladu sa MRS.

2) Konsolidovani Finansijski Iskazi su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

S obzirom da Banka nije matično, a ni zavisno pravno lice, Finansijski Izvještaji se sastavljaju na individualnoj osnovi.

4. SOPSTVENA SREDSTVA

Sopstvena sredstva Banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, čini zbir osnovnog kapitala (osnovni elementi sopstvenih sredstava) i dopunskog kapitala (dopunski elementi sopstvenih sredstava), umanjen za odbitne stavke od sopstvenog kapitala.

Elementi osnovnog kapitala Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove;
- iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug;
- hibridni instrumenti;
- revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu Banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;

- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

Banka redovno izvještava Centralnu banku Crne Gore o stanju sopstvenih sredstava putem Izvještaja o sopstvenim sredstvima Banke - obrazac SSB.

SSB – Sopstvena sredstva banke - 31.12.2014.

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Pozicija	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	1	5.700
2.	Naplaćene emisione premije, isključujući emisione premije po osnovu kumulativnih prioriternih akcija	2	
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	3	
3.a	Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	3a	
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	4	
5.	Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	5	
6	Ukupno (pozicije 1+2+3+3a+4+5)	6	5.700

I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
1.	Gubitak iz prethodnih godina	7	
2.	Gubitak iz tekuće godine	8	600
3.	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	9	267
4.	Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	10	
5.	Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	11	
6.	Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	12	100
7.	Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	13	
8	Ukupno (pozicije 7+ 8+9+10+11+12+13)	14	967

I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 6-14)	15	4.733
-----	---	----	-------

II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
1.	Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	16	
2.	Naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioriternih akcija	17	
3.	Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	18	
4.	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	19	
5.	Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	20	
6.	Revalorizacione rezerve	21	
7.	Ukupno (pozicije 16+17+18+19+20+21)	22	0

II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala		
1.	Stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	23	
2.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	24	
3.	Ukupno (pozicije 23+24)	25	0

II/C	Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 22-25)	26	0
-------------	---	-----------	----------

II/D	Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	27	0
-------------	--	-----------	----------

III A	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prijе odbitnih stavki	28	4.733
--------------	---	-----------	--------------

III/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava		
1.	Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	29	
2.	Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	30	
3.	Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena člankom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	31	
4.	Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% iznosa SSB, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	32	
5.	Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	33	
6.	Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	34	
7.	Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	35	
8.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	36	
9.	Iznos izloženosti po osnovu sekuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	37	
III/C	Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 29+30+31+32+33+34+35+36+37)	38	0
IV	Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	39	4.733
V	Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 38)	40	0
VI	Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	41	4.733
VII	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital) (V+VI)	42	4.733

Koeficijent solventnosti banke na dan 31.12.2014.godine iznosi **34,30%** i iznad je zakonom propisanog limita od 10%.

R. br.	Opis stavki	Pozicija	Tabela	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	42	SSB	4.733
1.	Osnovni kapital	41	SSB	4.733
2.	Dopunski kapital	40	SSB	0

II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva			13.051
1.	Ponderisana bilansna aktiva	84	PBA	11.984
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	25	PVB	1.067
III	Potreban kapital za tržišne rizike			18
IV	Potreban kapital za operativni rizik			55
V	Potreban kapital za rizik zemlje			0
VI	Potreban kapital za druge rizike			16
VII	Koeficijent solventnosti banke			34,30%

5. PODACI I INFORMACIJE O POTREBNOM KAPITALU I PROCJENI ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA

Banka je, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Centralne Banke Crne Gore (primjena počela 01.01.2012. godine), u svojim aktima inkorporirala obavezu razvoja i implementiranja interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP).

Osnovni cilj ICAAP-a je da se poboljša veza između rizičnog profila Banke, upravljanja rizicima i kapitala Banke. ICAAP predstavlja proces kojim se obezbjeđuje da Banka:

- adekvatno identifikuje, mjeri, agregira, prati i kontroliše rizike kojima je izložena;
- održava adekvatan iznos kapitala u odnosu na rizični profil banke;
- uspostavlja stabilne sisteme za upravljanje rizikom i dalje ih razvija.

Prilikom implementacije ICAAP-a, Banka konzistentno primjenjuje sljedeće osnovne principe:

- Princip odgovornosti, koji podrazumijeva da je upravljačka struktura Banke odgovorna za cjelokupni proces interne procjene adekvatnosti kapitala.
- Princip proporcionalnosti, koji podrazumijeva da je interna procjene adekvatnosti kapitala srazmjerna prirodi, obimu i složenosti poslovanja, sistemu upravljanja rizicima i pristupima koji se koriste za izračunavanje minimalnih zahtjeva za kapitalom.
- Princip materijalnosti, koji podrazumijeva da se interna procjene adekvatnosti kapitala fokusira na obezbjeđivanje adekvatnosti internog kapitala banke sa poslovne perspektive, te da se u tom smislu moraju procijeniti svi poslovni rizici, sa fokusom na one rizike koji su materijalno značajni za Banku.

Banka sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala, odnosno utvrđuje iznos internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom, sistemom za upravljanje rizicima, tehnikama koje koristi za minimiziranje rizika i vrši njegovu raspodjelu.

Interna procjena adekvatnosti kapitala sastavni je dio sistema upravljanja rizicima i omogućuje Organima Banke da u svakom trenutku procijene sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili može biti izložena.

Rezultate postupka interne procjene adekvatnosti kapitala Banka koristi za:

- definisanje i praćenje strategije upravljanja rizicima;
- alokaciju kapitala na pojedine poslovne linije;
- donošenje odluka u procesu kreditiranja i planiranja;
- donošenje značajnih strateških odluka (npr. ponuda novog proizvoda, ulazak na nova tržišta i sl.).

Procjena internog kapitala na dan 31.12.2014.godine

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP - om	Ukupan kapital
STUB 1			
Kreditni rizik	1.305	254	1.559
Operativni rizik	83	0	83
Tržišni rizik	18	0	18
STUB 2			
<i>Rizici koji nisu obuhvaćeni u potpunosti stubom 1</i>			
Rezidualni rizik (CRM)		11	11
Rizik sekjuritizacije		0	0
Rizici iz STUBA 2			
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige		36	36
Rizik koncentracije			
Ostali značajni rizici			
Rizik likvidnosti		0	0
Strateški rizik		0	0
Reputacioni rizik		0	0
Ostali rizici	16	0	16
Eksterni faktori			
UKUPNO	1.394	301	1.695

Banka je u skladu sa regulatornim zahtjevom, na bazi propisanih metodologija, utvrdila potrebni kapital za pojedine rizike kojima je izložena u svom poslovanju u ukupnom iznosu od 1.394 hilj.€, dok je na osnovu interne procjene adekvatnosti kapitala utvrdila iznos internog kapitala u ukupnom iznosu od 1.695 hilj. €.

Dodatni kapital na dan 31.12.2014.godine, u skladu sa internom procjenom kapitala, iznosi 301 hilj.€ i to po osnovu rezultata dobijenih stresnim testiranjem.

Rezultati sprovedenog stresnog testiranja

VRSTE RIZIKA	DODATNI KAPITAL U SKLADU SA STRESNIM TESTIRANJEM (hilj €)
Kreditni rizik	254
Operativni rizik	0
Tržišni rizik	0
Rezidualni rizik	11
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	36
Rizik koncentracije	0
Rizik likvidnosti	0
Rizik zemlje	0
UKUPNO	301

6. PODACI I INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU

Ukupni krediti komitentima Banke, na dan 31.12.2014. godine, iznose EUR 11.394 hiljada, i povećani su u odnosu na kraj prethodne godine za EUR 9.211 hiljada za više od 5 puta.

R.BR.	O P I S	31.12.2014	31.12.2013	Index (3 : 4)*100
1	2	3	4	5
I	KREDITI KOMITENTIMA	11.394	2.183	522
1	Privreda	7.375	849	869
2	Stanovništvo	4.019	1.334	301

Plasmani stanovništvu su u odnosu na prethodnu godinu povećani za EUR 2.685 hiljada, što predstavlja 3 puta veći nivo portolija, tako da krediti stanovništvu na kraju 2014. godine iznose ukupno EUR 4.019 hiljada.

Kreditni pravni licima su značajnije porasli što je i očekivano imajući u vidu da su uporedni podaci mikrofinansijske institucije. Na kraju 2014. godine krediti pravni licima iznose EUR 7.375 hiljada, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje od EUR 6.526 hiljada odnosno blizu 9 puta veći nivo portfolija.

I Pregled plasmana Banke od 31.12.2013 - 31.12.2014. godine

Vrsta plasmana	2014	% ucesca	2013	% ucesca	Razlika	Index
1	2	3	4	5	6	7=2/4*100
Bilansne stavke						
Kreditni i potraživanja od banaka	2.800	20%	0	-	2.800	
Kratkoročni krediti	2.247	16%	1.678	77%	569	134
Dugoročni krediti	9.039	64%	505	23%	8.534	1.790
Dospjeli krediti	108	1%	0	0%	108	
Kamatna i druga potraživanja i vremenska razgraničenja	-78	-1%	-13	-1%	-65	600
<i>Ukupno bilansna izloženost kreditnom riziku</i>	<i>14.113</i>	<i>100%</i>	<i>2.170</i>	<i>100%</i>	<i>11.943</i>	<i>650</i>
Vanbilansne stavke					0	
Financijske garancije	812	63%	0	-	812	
Činidbene garancije	265	21%	0	-	265	
Nepovučene kreditne linije	205	16%	0	-	205	
<i>Ukupno vanbilansna izloženost kreditnom riziku</i>	<i>1.282</i>	<i>100%</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>1.282</i>	
Ukupna izloženost kreditnom riziku	15.395		2.170			709

Nivo kratkoročnih kredita u posmatranom periodu uvećan je približno EUR 569 hiljada odnosno za svega 34%.

Produžen je rok na koji se odobravaju krediti što je evidentno kada pogledamo kretanje dugoročnih kredita u odnosu na 2013.godinu. Kod dugoročnih kredita u posmatranom godišnjem periodu zabilježeno je značajno povećanje od EUR 8.534 hiljada što je 17 puta veći nivo u odnosu na 2013.godinu. Potrebno je naglasiti da se dugoročni krediti pravnih lica u najvećem broju slučajeva odnose na kredite za obrtna sredstva koji se odobravaju na maksimalan period od 2 godine

II Pregled ukupne izloženosti po nosiocima

Vrsta plasmana	2014	% ucesca	2013	% ucesca	Razlika	Index
1	2	3	4	5	6	7=2/4*100
Banke, nerezidenti	2.800	20%		0%	2.800	
Privredna društva u državnom vlasništvu	395	3%		0%	395	
Privredna društva u privatnom vlasništvu	6.927	49%	819	38%	6.108	846
Preduzetnici	35	0%	30	1%	5	117
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	18	0%		0%	18	
Fizička lica, rezidenti	4.019	28%	1.334	61%	2.685	301
Ukupna izloženost kreditnom riziku	14.194	100%	2.183	100%	12.011	650

Evidentno je da je u 2014-toj godini došlo do značajnog rasta izloženosti prema svim nosiocima kredita. Rast portfolija privrednih društava u privatnom vlasništvu je posebno naglašen.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno mjerenje, odnosno procjenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- regulatorni pristup – klasifikovanje potraživanja dužnika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom CBCG i proces obezvrijeđenja plasmana i procjene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama po osnovu Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i Međunarodnog računovodstvenog standarda 37;
- interni pristup – mjerenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga.

III Kategorije rizika prema kriterijumima CBCG

Kategorija	30.9.2014	31.10.2014	30.11.2014	31.12.2014
A	99,69%	76,15%	70,09%	66,43%
B	0,31%	23,74%	29,82%	33,52%
C		0,11%	0,09%	0,05%
D				
E				
TOTAL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

IV Metoda utvrđivanja ispravki vrijednosti i rezervacija za potencijalne kreditne gubitke

Lovćen banka obračunava ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezervacije za potencijalne kreditne gubitke u skladu sa Procedurom za klasifikaciju i Procedurom za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, što je usklađeno sa regulativom Centralne banke Crne Gore. Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, uvažava MSFI/MRS standarde u obračunu ispravke vrijednosti za bilansna potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke. Banka u smislu poštovanja regulative Centralne banke Crne Gore formira ispravke (rezervisanja) na nivou portfelja (tzv. grupni obračun) u slučaju migracije klijenata klasifikovanih u bonitetne kategorije A, B, i C u niže bonitetne kategorije D i E, koji ne prelaze nivo izloženosti koja se smatra materijalno značajnim. Za ostale kategorije klijenata Banka obračunava obezvrijeđenja na individualnoj osnovi.

Primjena grupnog obračuna podrazumjeva primjenu određenih procenata na nivo bilansne izloženosti za formiranje iznosa obezvrijeđenja (pojedini procenti se primjenjuju za pojedine bonitetne kategorije). Da bi se izračunale grupne ispravke vrijednosti za pojedine grupe potraživanja, utvrđuje se učešće A, B i C klijenata za koje postoji vjerovatnoća prelaska u D i E kategorije (PD – vjerovatnoća default-a A, B i C potraživanja) kao i učešće očekivanog gubitka u D,E kategorijama (LGD – gubitak kod D i E potraživanja).

Banka individualnu ispravku vrijednosti obračunava za one plasmane kod kojih je identifikovano obezvređivanje, odnosno ako postoje objektivni dokazi obezvređivanja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja bilansnih potraživanja i objektivni podaci ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih tokova gotovine bilansnog potraživanja ili grupe potraživanja.

Kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja kredita, tada se iznos obezvređenja procjenjuje na osnovu budućih očekivanih događaja kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti kredita i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu. Sadašnja vrijednost kredita se utvrđuje diskontovanjem očekivanih priliva po kreditu primjenom efektivne kamatne stope konkretnog kredita. Ako je za određeno potraživanje rok u kome se očekuju buduća novčana tokovi kraći od godinu dana - iznos obezvređenja bilansne aktive Banka može da utvrdi kao razliku između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim novčanim tokovima dužnika (primarni izvori). Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih novčanih tokova dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U obračun očekivanih budućih novčanih tokova po osnovu kredita ulaze i sredstva od realizacije kolaterala (sekundarni izvori), ukoliko se procijeni da ne postoje objektivni dokazi da kredit može da bude namiren iz očekivanih budućih tokova iz redovnog poslovanja i da će realno biti namiren iz sredstava obezbjeđenja. U zavisnosti od vrste sredstava obezbjeđenja, iznos i očekivano vrijeme naplate definisano je Procedurom za upravljanje kolateralima.

U određenim slučajevima kada za to postoje objektivni dokazi, ukupna sadašnja vrijednost kredita predstavlja zbir sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu (primarni izvor) i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kolateralu (sekundarni izvor).

V Struktura kredita i vanbilansnih izloženosti po bonitetnim kategorijama i izdvojenim rezervama

000 EUR

Bonitetne kategorije 31.12.2014.	Kredit	kamate	garancije	neiskorišćeni krediti	Ukupan iznos rezervacija	ispravka vrijednosti za kreditne gubitke
A	7.568	11	577	205	0	
B	3.820	1	500		97	
C	6	1			3	4
D						
E						
Ukupno	11.394	13	1.077	205	100	4

Banka definiše dospjela nenaplaćena potraživanja kao sva potraživanja koja ispoljavaju kašnjenja minimalno 1 dan u odnosu na ugovorom definisane rokove dospelja.

VI Pregled ukupnih dospjelih potraživanja

000 EUR

Kategorija	Dospjela potraživanja	Dospjela potraživanja 31.12.2014.						% preko 90 dana
		do 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 360 dana	Preko 360 dana	preko 90 dana	
A	88	88	0					0,00%
B	6	0	6					0,00%
C	2			2			2	100,00%
D								0,00%
E								0,00%
Total	96	88	6	2	0	0	2	2,08%

Nivo dospjelih potraživanja na dan 31.12.2014.godine je izuzetno nizak što odražava činjenicu da je portfolio MFI Kontakt (koja je transformisana u banku) dobrog kvaliteta, kao i da je banka veoma oprezna kod odobravanja novih plasmana i formiranja kreditnog portfolia banke.

VII Pregled bruto kredita i rizičnih kredita (NPL)

000 EUR

Vrste klijenata	31.12.2014.		
	Bruto krediti	NPL	% učešća
Privredni klijenti	7.381	0	0,00%
Stanovništvo	4.026	7	0,17%
Ukupno	11.407	7	0,06%

VIII Pregled kredita po djelatnostima (privreda i retail)

R.br.	Djelatnost	Iznos	učešće %
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0	0%
2	Vađenje rude i kamena	0	0%
3	Prerađivačka industrija	0	0%
4	Snabdijevanje električnom energijom	0	0%
5	Snabdijevanje vodom	0	0%
6	Građevinarstvo	1.032	9%
7	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	5.545	49%
8	Saobraćaj i skladištenje	135	1%
9	Usluge pružanja smještaja i ishrane	66	1%
10	Informisanje i komunikacije	80	1%
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	0%
12	Poslovanje nekretninama	210	2%
13	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	11	0%
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0%
15	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	0	0%

16	Obrazovanje	0	0%
17	Zdravstvo i socijalna zaštita	0	0%
18	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	18	0%
19	Ostale uslužne djelatnosti	273	2%
20	Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0	0%
21	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0%
II	Fizička lica - rezidenti	4.019	35%
III	Nerezidenti	0	0%
	Ukupno	11.395	

Lovćen Banka AD Podgorica nastoji diverzifikovati izloženost po djelatnostima. Na izvještajni period najveće učešće u portfoliju kredita čini Trgovina (49%).

IX Pregled izloženosti po mrežnoj pokrivenosti

Opština	Saldo kredita	dospijela kamata i naknada	Ukupan iznos kredita
Podgorica	11.395	13	11.408

Lovćen Banka je do 31.12.2015.god. poslovala samo u Podgorici.

7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA PRIMJENU STANDARDIZOVANOG PRISTUPA ZA PONDERISANJE IZLOŽENOSTI

Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala standardizovanim metodom, izračunava potrebni kapital za kreditni rizik.

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke bilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik. Iznos izloženosti u tabeli predstavlja knjigovodstvenu vrijednost izloženosti umanjenu za iznos rezervacija (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrijednosti) za te izloženosti (član 12 Odluke) - i dobija se *neto princip*. Rizikom ponderisani iznos izloženosti predstavlja proizvod iznosa neto izloženosti i odgovarajućeg pondera rizika za tu izloženost (član 14 Odluke). Definicije pojedinih entiteta prema kojima je Banka izložena date su u samom tekstu Odluke.

Prilikom ponderisanja izloženosti Banka ne koristi rejtinge eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija.

Obrazac PBA – izvještaj o ponderisanoj bilans aktiv

Naziv potraživanja	Bruto izloženosti	Rezervacije (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrij.)	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izlož.	Pozicija	
	1	2	3=1-2	4	5	
Ponder 0%						
1	Izloženost prema Evropskoj centralnoj banci			0	0	1
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	2
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 0 i 1			0	0	3
4	Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	1.897		1.897	0	4
5	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama (član 25 Odluke o adekvatnosti kapitala) - u daljem tekstu: Odluka			0	0	5
6	Izloženost prema međunarodnim organizacijama (član 26 Odluke)			0	0	6
7	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.755		2.755	0	7
8	Zlatne poluge koje se nalaze u trezoru banke ili su deponovane na drugom mjestu kao obezbjeđenje za obaveze banke			0	0	8
9	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% (član 102 stav 1, član 103 tačka 1, član 104 Odluke)			0	0	9
10	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% u skladu sa članom 119 Odluke	289		289	0	10
Ponder 10%						
1	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 1			0	0	11
2	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 10% (član 102 stav 2, član 103 tačka 2 Odluke)			0	0	12
Ponder 20%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	13
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	14
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane			0	0	15

	priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1					
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3			0	0	16
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	2.800		2.800	560	17
6	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 2			0	0	18
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	19
8	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 51 Odluke)			0	0	20
9	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 52 Odluke)			0	0	21
10	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 154 Odluke)			0	0	22
11	Gotovina na putu			0	0	23
12	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 20%			0	0	24
13	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 20% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	25
Ponder 35%						
1	Izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima za koje su ispunjeni uslovi iz člana 37 Odluke			0	0	26
2	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet stambena nepokretnost ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 37 stav 2 Odluke			0	0	27
Ponder 50%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	28
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	29

3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3			0	0	30
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	31
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća dužim od tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)			0	0	32
6	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	33
7	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 1 Odluke)	832	16	816	408	34
8	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	35
9	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijeđeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 4			0	0	36
10	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 3			0	0	37
11	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 51 Odluke)			0	0	38
12	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 51 Odluke)			0	0	39
13	Izloženosti koje su u potpunosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom nad poslovnim nepokretnostima na teritoriji zemalja članica EU (dijelu izloženosti utvrđenom u skladu sa članom 39 Odluke)			0	0	40
14	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 52 Odluke)			0	0	41
15	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 154 Odluke)			0	0	42
16	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 50%			0	0	43
17	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 50% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	44
Ponder 75%						

1	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 34 Odluke)			0	0	45
Ponder 100%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5			0	0	46
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 i 6			0	0	47
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, za koje banka ne koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije ili izvozne kreditne agencije			0	0	48
4	Izloženost prema javnim državnim tijelima iz člana 24 stav 2 Odluke			0	0	49
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijanja dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	50
6	Učešće banke u kapitalu ili ulaganje u druge elemente sopstvenih sredstava druge kreditne institucije ukoliko ne predstavlja odbitnu stavku sopstvenih sredstava (član 31 Odluke)			0	0	51
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4			0	0	52
8	Izloženost prema privrednim društvima za koje ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije pod uslovima iz člana 32 stav 2 Odluke			0	0	53
9	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 2 Odluke)	1.491	28	1.463	1.463	54
10	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	55
11	Ostale izloženosti obezbijeđene nepokretnostima (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija iz člana 35, stava 1, tačka 1 i 2)			0	0	56
12	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti			0	0	57
13	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijeđeni nepokretnostima iz člana 35 stav1 tačka 1i 2 Odluke umanjnim za rezervacije za potencijalne gubitke(član 42 stav 3 Odluke)			0	0	58
14	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 4			0	0	59
15	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	60
16	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	61

17	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4 (član 52 Odluke)			0	0	62
18	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije (član 52 stav1 tačka 2 Odluke)			0	0	63
19	učesće u kapitalu drugih pravnih lica pravnih lica i ostalim kapitalnim ulaganjima, isključujući ulaganja koja predstavljaju odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke(član 58 Odluke)			0	0	64
20	Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi (Član 62 Odluke)	960		960	960	65
21	Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika član 63 Odluke)			0	0	66
22	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 3(član 154 Odluke)			0	0	67
23	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 100%	8.640	47	8.593	8.593	68
24	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 100% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	69
Ponder 150%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	70
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 7			0	0	71
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijea dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	72
4	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijea dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	73
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijea do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	74
6	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijea do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	75
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6			0	0	76
8	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezervacije za potencijalne kreditne gubitke ne prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti			0	0	77

9	Visokorizične izloženosti u skladu sa članom 43 i 44 Odluke			0	0	78
10	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	79
11	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	80
12	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6 (član 52 Odluke)			0	0	81
13	Izloženosti po osnovu ulaganaja u otvorene investicione fondove povezanih sa visokim rizikom (član 52, stav 2 Odluke)			0	0	82
Ponder 350%						
1	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 (član 154 Odluke)			0	0	83
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA		19.664	91	19.573	11.984	84

PVB - Izvještaj o ponderisanim vanbilansnim stavkama

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke vanbilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik (članovi 13 i 14 Odluke o adekvatnosti). Iznos izloženosti po osnovu stavki vanbilansa predstavlja vanbilansnu obavezu Banke (kreditni ekvivalent vanbilansne izloženosti) tj. knjigovodstvenu vrijednost umanjenu za iznos rezervacija (veći iznos ili obračunate rezervacije ili rezerve za vanbilans). Ponderisana vrijednost izloženosti po osnovu vanbilansa predstavlja proizvod kreditnog ekvivalanta vanbilansne izloženosti i odgovarajućih pondera rizika za tu izloženost kako je dato u tabeli.

8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

Za potrebe izračunavanja potrebnog kapitala za rizik druge ugovorne strane, u skladu sa regulativom CBCG, Banka je dužna da izračunava izloženosti za sljedeće stavke iz trgovačke i bankarske knjige:

- OTC finansijske derivate;
- kreditne derivate;
- repo, reverse repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju hartija od vrijednosti ili robe drugoj ugovornoj strani i od druge ugovorne strane,
- transakcije kreditiranja kupovine hartija od vrijednosti uz plaćanje naknade i,
- transakcije sa dugim rokom izmirenja.

Kako Banka nema knjigu trgovanja definisanu strategijom i planom poslovanja, i ne obavlja poslove u vezi sa gore navedenim vrstama finansijskih transakcija, Banka nije izložena riziku druge ugovorne strane i ne obračunava potrebni kapital za rizik druge ugovorne strane.

9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA IZBOR METODA KOJI SE KORISTI ZA IZRAČUNAVANJE POTREBNOG KAPITALA ZA OPERATIVNI RIZIK

Operativni rizik

Operativni rizik se u Banci definiše kao vjerovatnoća ostvarenja gubitka u poslovanju Banke, uslijed neadekvatnih ili propusta vezanih za interne procese, kontrole i ljude ili/i eksternih događaja, odnosno usled slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu Banku izložiti riziku. Banka u kalkulaciji potrebnog kapitala za pokriće operativnog rizika koristi jednostavni metod, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, poglavlje VI – Izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik, član 6.1. Metodologije; Metodologija za izračunavanje potreba za kapitalom.

Potrebni kapital za operativni rizik se izračunava tako što se osnovica za izračunavanje potrebnog kapitala pomnoži sa koeficijentom 0,15 i dobijeni iznos uveća za 25 %. Osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala predstavlja prosjek neto kamatonosnih i neto nekamatonskih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine.

Lovćen Banka je iskalkulisala 55 EUR (u '000 EUR) potrebnog kapitala za operativne rizike na 31.12.2014. godine. Banka je koristila istorijske podatke iz perioda poslovanja MFI-a Kontakt.

Nakon toga, Banka je uradila ponovni obračun potrebnog kapitala za operativni rizik u martu 2015.god. jer je smatrala da je ispravnije koristiti podatke iz perioda poslovanja isključivo samo Lovćen Banke. Iznos potrebnog kapitala za operativni rizik je iznosio 83 (u '000 EUR).

Tržišni rizici

Banka u toku 2014. godine nije imala „knjigu trgovanja“. U tom smislu izloženost tržišnim rizicima je svedena na uticaj deviznog rizika.

S obzirom na ne tako značajan obim poslovanja u stranoj valuti, izloženost valutnom riziku je na veoma niskom nivou. Svakako, izloženost valutnom riziku prati se i upravlja na dnevnom nivou (dnevno izvještavanje i zatvaranje pozicija), putem održavanja valutnih pozicija u okviru interno propisanih limita.

Pri tome, sistem upravljanja deviznim rizikom zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim zahtjevima (regulatorni pristup);
- upravljanje deviznim rizikom na osnovu interne metodologije (interni pristup).

U skladu sa podjelom na upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim i internim pristupom i sistem limita obuhvata regulatorno definisane limite i interno definisane limite propisane internim aktima Banke. Pri tome, Banka je poslovala u skladu sa uspostavljenim sistemom limita.

Definisani interni limiti respektuju valutni aspekt GAP-ova deviznog rizika i definišu stukturu limita po svim značajnim valutama, kao što su EUR, USD i CHF i za ostale valute zbirno.

Banka računa kapitalne zahtjeve, odnosno potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa regulativom CBCG, primjenjujući standardizovan pristup.

Obračun kapitalnog zahtjeva, odnosno potrebnog kapitala za valutni rizik Banka vrši po osnovu pozicija u bankarskoj knjizi.

Banka je dužna da računa kapitalni zahtjev, odnosno potrebni kapital za devizni rizik ako je ukupna neto otvorena devizna pozicija uključujući i neto poziciju u zlatu, obračunata na način definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, veća od 2% sopstvenih sredstava Banke. Potreban kapital za valutni rizik u skladu sa regulatornim pristupom definisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka obračunava se množenjem ukupne neto otvorene pozicije uključujući i neto poziciju u zlatu sa 10%.

Pozicija u zlatu (neto)	0
Ukupna otvorena devizna pozicija	183
Sopstvena sredstva banke	4,733
Potrebni kapital za devizni rizik	18

Potreban kapital za devizni rizik na 31.12.2014.godine iznosio je 18 EUR (u '000 EUR).

Rizik likvidnosti

Banka vrši mjerenje, odnosno procjenu tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje, odnosno procjena rizika likvidnosti vrši se korišćenjem regulatorno i interno definisanih metoda i modela:

- GAP analiza
- Racio analiza
- Stres test (analiza osjetljivosti i scenario analiza).

Važno je istaći napore koje Banka ulaže u cilju adekvatnog praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti. U tom cilju Banka je razvila metodologiju praćenja "core" depozitnog potencijala, kako bi na kvalitetan način mogla projektovati stabilne izvore sredstava Banke.

Sistem limita u dijelu rizika likvidnosti obuhvata:

- regulatorno definisane limite – primarni limiti
- interno definisane limite.

Regulatorno definisani limiti su propisani od strane regulatora (Centralne banke Crne Gore) i odnose se na limite pokazatelja likvidnosti, te limite ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava Banke. U tom smislu, Banka održava nivo likvidnosti tako da poslovanje Banke bude u skladu sa regulatorno definisanim limitima.

Pored gore navedenog, Banka je uspostavila i interne limite.

Banka pri definisanju internih limita izloženosti riziku likvidnosti uzima u obzir više aspekata rizika likvidnosti, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke, limitirajući valutnu i ročnu strukturu svojih bilansnih i vanbilansnih pozicija i pokazatelje likvidnosti.

Poseban značaj koji je Banka dala praćenju rizika likvidnosti rezultirao je održavanjem visokog stepena likvidnosti Banke tokom 2014. godine.

Po metodologiji CBCG za pokazatelj likvidnosti uzima se odnos potraživanja, likvidnih sredstava (gotovina, žiro račun, čekovi, sredstva na računima kod domaćih banaka, sredstva kod agenata platnog prometa, sredstva na računima kod ino banaka (depoziti po viđenju) i obavezna rezerva) i dospjele obaveze (obaveze po primljenim kreditima, obaveze po kamatama i naknadama, obaveze po oročenim depozitima, 30% depozita po viđenju, 10% odobrenih a neiskorišćenih neopozivih kreditnih obligacija - kreditne linije, ostale dospjele obaveze.

Tabela 22 .- Pokazatelj likvidnosti (regulatorni pristup):

Limiti	31.12.2014.
Min. 0,9 -izračunat za jedan radni dan	6,64
Min. 1 - izračunat kao prosjek svih dana u mjesecu	6,98

Regulatorni pristup:

Lovćen banka je počela sa svojim operativnim aktivnostima 25.08.2014 godine. Koeficijent likvidnosti je značajno visok, iz razloga što se radi o novoj banci koja je počela sa radom u zadnjem kvartalu 2014 i u tom periodu otpočela sa formiranjem svog kreditnog portfolia. Višak sredstava je nastao osnivačkim ulogom akcionara kao i bržim rastom depozitne baze u odnosu na kreditni portfolio.

Očekuje se da će pokazatelj u narednom periodu ostvariti manje vrijednosti jer će Banka nastojati da likvidna sredstva transformiše u kreditne plasmane i u sekundarne lako utržive izvore likvidnosti kako bi na što kvalitetniji način upravljala sredstvima.

Rizik zemlje

Banka na osnovu izloženosti riziku zemlje, u skladu sa regulativom CBCG na standardizovanom obrascu RZ, obračunava potrebni kapital za rizik zemlje tako što se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz te zemlje ponderiše odgovarajućim ponderom rizika:

Rizične kategorije	Rejting Zemlje			Ponder rizika
	STANDARD&POORS	MOODY'S	FITCH	
Nerizične zemlje	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-	Aaa,Aa1,Aa2,Aa3,A1,A2,A3	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-	0%
Zemlje niskog rizika	BBB+,BBB, BBB -,BB +, BB, BB -,B +, B, B -	Baa1,Baa2,Baa3,Ba1,Ba3,B1,B2,B3	BBB+,BBB, BBB -,BB +,BB, BB -,B +, B, B -	50% - 100%
Zemlje srednjeg rizika	CCC+, CC, C	Caa1,Caa2,Caa3,	CCC, CC, C	150% - 250%
Zemlje visokog rizika	DDD i niži	Caa	DDD i niži	Minimalno 300%

Neto izloženost prema jednoj zemlji dužnika predstavlja ukupnu izloženost prema dužnicima iz te zemlje, umanjenu za formirane rezervacije za potencijalne kreditne gubitke po tim izloženostima. Ukupan zbir ponderisanih neto izloženosti za sve zemlje dužnika, podijeljen sa 10, predstavlja potrebni kapital Banke za rizik zemlje.

Na taj način obračunat potreban kapital za rizik zemlje na 31.12.2014. iznosi 0 EUR.

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA TRAJNA ULAGANJA U KAPITAL DRUGIH PRAVNIH LICA

Na dan 31.12.2014.god. nije bilo ulaganja Banke u kapital drugih pravnih lica.

11. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA IZLOŽENOST RIZIKU KAMATNE STOPE KOJE NE PROIZILAZE IZ TRGOVAČKIH AKTIVNOSTI BANKE

Utvrđivanje izloženosti riziku kamatne stope vrši se na osnovu Gap analize za različite vremenske periode, posebno za stavke sa fiksnom, a posebno za stavke sa varijabilnom kamatnom stopom, kao i agregatno. Na taj način mjeri se uticaj promjene tržišnih kamatnih stopa, na kretanja neto kamatne marže. Upravljanje rizikom kamatne stope vrši se zatvaranjem pozicija unutar interno propisanih limita.

Obračun potrebnog kapitala za kamatni rizik koji ne proizilazi iz trgovačke knjige vrši se u skladu sa interno razvijenom metodologijom Banke, čiji je cilj preciznija procjena izdvajanja potrebnog kapitala. Metodologija za ovu svrhu koju Banka koristi je ukupna rizikom ponderisana pozicija bankarske knjige (standardizovani kamatni šok).

Obračun ukupne rizikom ponderisane pozicije bankarske knjige vrši u skladu sa metodologijom definisanom Odlukom o minimalnim standardima upravljanja rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke.

Potrebnii kapital za kamatni rizik u skladu sa pristupom internih modela jednak je proizvodu:

- ukupne rizikom ponderisane pozicije bankarske knjige,
- 10% koliko iznosi limit regulatorno definisanog koeficijenta solventnosti.

U skladu sa navedenim, potreban kapital za rizik kamatne stope 31.12.2014.god. iznosio je 3 EUR (u 000 EUR).

12. SEKJURITIZACIJA

Banka nema sekjuritizacijskih transakcija i izloženosti pa stoga ne objavljujemo infomacije o takvim izloženostima.

13. INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA UBLAŽAVANJE KREDITNOG RIZIKA

U svom poslovanju banka može koristiti materijalne i nematerijalne vrste i tehnike kreditne zaštite.

Materijalna kreditna zaštita može imati jedan od sljedećih oblika:

- finansijski kolateral;
- bilansno netiranje;
- master sporazumi o netiranju koji obuhvataju repo transakcije, transakcije davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrijednosti ili robe i/ili ostale transakcije na tržištu kapitala;
- ostala materijalna kreditna zaštita, u vidu:
  - gotovine deponovane kod trećeg lica,
  - polisa životnog osiguranja,
  - instrumenata koji će na zahtjev biti otkupljeni.

Nematerijalna kreditna zaštita može biti u vidu garancija i kontragarancija.

Materijalna kreditna zaštita se može priznati samo ukoliko je imovina koja predstavlja kreditnu zaštitu dovoljno likvidna, a vrijednost imovine je stabilna tokom vremena i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita se može priznati samo ukoliko je strana koja pruža zaštitu dovoljno pouzdana, a ugovor o zaštiti je sprovodiv u svim pravnim sistemima u kojima Banka posluje i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.

Kao pružaoci nematerijalne kreditne zaštite priznaju se sljedeći subjekti:

- centralne vlade i centralne banke;
- jedinice regionalne i lokalne samouprave;
- multilateralne razvojne banke;
- međunarodne organizacije čijim izloženostima se, u skladu sa ovom odlukom, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- javna državna tijela;
- institucije;
- pravna lica koja kontroliše Centralna banka;
- ostala privredna društva, uključujući i nadređena i podređena društva banke pod uslovom da imaju kreditni rejting priznate eksterne institucije koji odgovara najmanje drugom stepenu kreditnog kvaliteta.

Pored gore navedenih pružalaca nematerijalne kreditne zaštite, prihvatljivim pružiocima nematerijalne kreditne zaštite mogu se priznati i druge finansijske institucije ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- institucija ima dozvolu ili odobrenje za rad koju je izdalo nadležno tijelo odgovorno za izdavanje odobrenja za rad i nadzor nad kreditnim institucijama;
- nadzorom nad radom institucije vrši nadležno tijelo koje je odgovorno za nadzor kreditnih institucija, i
- institucija podliježe prudencionim zahtjevima ekvivalentnim zahtjevima koji se primjenjuju na kreditne institucije.

Kreditna zaštita propisana aktima Banke mora biti pravno primjenljiva i zakonski sprovediva u svim relevantnim pravnim sistemima u kojima Banka posluje.

U tom smislu, u skladu sa svojom strategijom poslovanja i prirodom poslova koje obavlja, a uvažavajući odredbe Odluke o adekvatnosti kapitala CBCG koje definišu vrste i tehnike kreditne zaštite, Banka uzima sledeća sredstva obezbeđenja kao kolaterale za svoje plasmane:

Prije nego što Banka prihvati hipoteku/fiduciju kao sredstvo obezbeđenja plasmana Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procjenu vrijednosti od strane ovlašćenog procjenitelja prihvatljivog za Banku, izabranog od strane Komisije Banke. Procjena vrijednosti hipoteke treba da predstavlja cijenu koju prodavac može u razumnim granicama očekivati da postigne na slobodnom tržištu, ukoliko raspolaže razumnim vremenskim rokom za prodaju. Banka teži pribavljanju na stambenim nepokretnostima kao sredstvu obezbeđenja plasmana koje ispunjavaju uslove podobnosti navedenih u Metodologiji za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik – regulatorni pristup.

Kao sredstvo obezbeđenja Banka može da ugovori zalogu. Pomoću zaloge, Banka je ovlašćena da naplati svoja potraživanja iz pokretne imovine, hartije od vrednosti, dobara ili drugih predmeta zaloge ukoliko dužnik ne izmiri svoje finansijske obaveze o roku. Kada su hartije od vrednosti predmet zaloge, Banka teži ispunjenju uslova podobnosti navedenih u Metodologiji za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik – regulatorni pristup.

U svim slučajevima kada se kao sredstvo obezbjeđenja nudi garancija ili kontragarancija druge poslovne banke, analizu mora izvršiti Sektor upravljanja rizicima na zahtjev organizacionog dijela koji analizira zahtjev privrijednog subjekta. Banka teži da pribavi garancije i kontragarancije sledećih karakteristika:

- garancije Republike Crne Gore, međunarodnih razvojnih banaka i država kreditnog kvaliteta 3 ili bolji procenjenog od strane agencija za kreditiranje izvoza potpisnica sporazuma OECD-a, kao i banaka sa sedištem u navednim državama,. Takođe, Banka prihvata garancije izdate od strane jedinica lokalne samouprave iz Republike Crne Gore.
- datum dospeća garancije nije raniji od dospeća plasmana;
- garancija je u istoj valuti kao i plasman.

Banka ugovara depozit, kao instrument obezbeđenja. Takođe, depozit može biti položen od glavnog dužnika ili jemca uz ovlašćenje Banci da sa istim može raspolagati za slučaj docnje ili neisplate glavnog duga, aktiviranja garancije i sl. Banka teži da pribavi depozite sledećih karakteristika kao sredstva obezbeđenja :

- datum dospeća depozita nije raniji od datuma dospeća plasmana;
- depozit je u istoj valuti kao i plasman;

Banka ugovara jemstvo drugog lica, kao instrument obezbeđenja. Banka vrši sveobuhvatnu kreditnu analizu kvantitativnih i kvalitativnih faktora na isti način kao i pri analizi dužnika, uključujući i utvrđivanje internog rejtinga jemca. Banka teži ispunjenju uslova podobnosti navedenih u Metodologiji za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik – regulatorni pristup, kao i ispunjenju karakteristika navedenih za garancije.

Zaloga na HoV može biti priznata kao finansijski kolateral, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- između dužnika i finansijskog instrumenta postoji niska korelacija, u smislu da:
  - kreditna sposobnost dužnika i vrijednost kolaterala nijesu materijalno pozitivno korelisani,
  - finansijski instrument nije dužnička hartija od vrijednosti dužnika ili lica koje sa dužnikom čine grupu povezanih lica;
- postoji pravna sigurnost realizacije kolaterala, u smislu da:
  - banka može ispuniti sve ugovorne i zakonske obaveze i preduzeti sve potrebne aktivnosti u cilju obezbeđenja sprovodivosti ugovora o kolateralu po propisima koji se primjenjuju na takve ugovore,
  - banka je obezbijedila pravno mišljenje kojim se potvrđuje sprovodivost ugovora o kolateralu u svim relevantnim pravnim sistemima u kojima posluje i preuzima sve potrebne aktivnosti kako bi se obezbijedila kontinuirana sprovodivost tih ugovora;
  - banka zadovoljava sljedeće operativne uslove:
    - ugovori o kolateralu su na odgovarajući način dokumentovani, uključujući i jasne procedure za pravovremenu realizaciju kolaterala,

- banka je uspostavila adekvatne procedure i procese za kontrolu svih rizika koji proizilaze iz korišćenja kolaterala, uključujući i rizike primjenljivosti i smanjene primjenljivosti kreditne zaštite, rizike vrijednovanja, rizike povezane sa prestankom kreditne zaštite i rizike koncentracije koji proizilaze iz korišćenja kolaterala,
- banka je usvojila akte kojima je definisala vrste i iznose prihvatljivih kolaterala,
- banka je utvrdila tržišnu vrijednost kolaterala i usklađuje je sa tržišnom vrijednošću minimalno svaka tri mjeseca, odnosno češće ukoliko raspolaže informacijama koje upućuju na značajno smanjenje tržišne vrijednosti kolaterala,
- za kolateral u posjedu trećeg lica banka preuzima odgovarajuće aktivnosti koje obezbjeđuju da to lice odvojeno evidentira taj kolateral od sopstvene imovine.

Banka koristi kao obezbjeđenje polisu osiguranja pokretne i nepokretne imovine kod osiguravajućeg društva. Polisa osiguranja se koristi kao dodatno obezbeđenje u slučaju uspostavljanja založnih prava na pokretnim i nepokretnim stvarima u korist Banke;

Kao obavezan instrument obezbeđenja Banka ugovara mjenice;

Pored pomenutih instrumenata obezbeđenja, Banka može ugovarati i ostale instrumente (avale i garancije drugih poslovnih banaka, korporativne garancije, cesije potraživanja radi naplate i slično) primenjujući dobru poslovnu praksu.